

Lukutaito on työelämän avaintaito

14.1.2026 Tarumaija Aalto

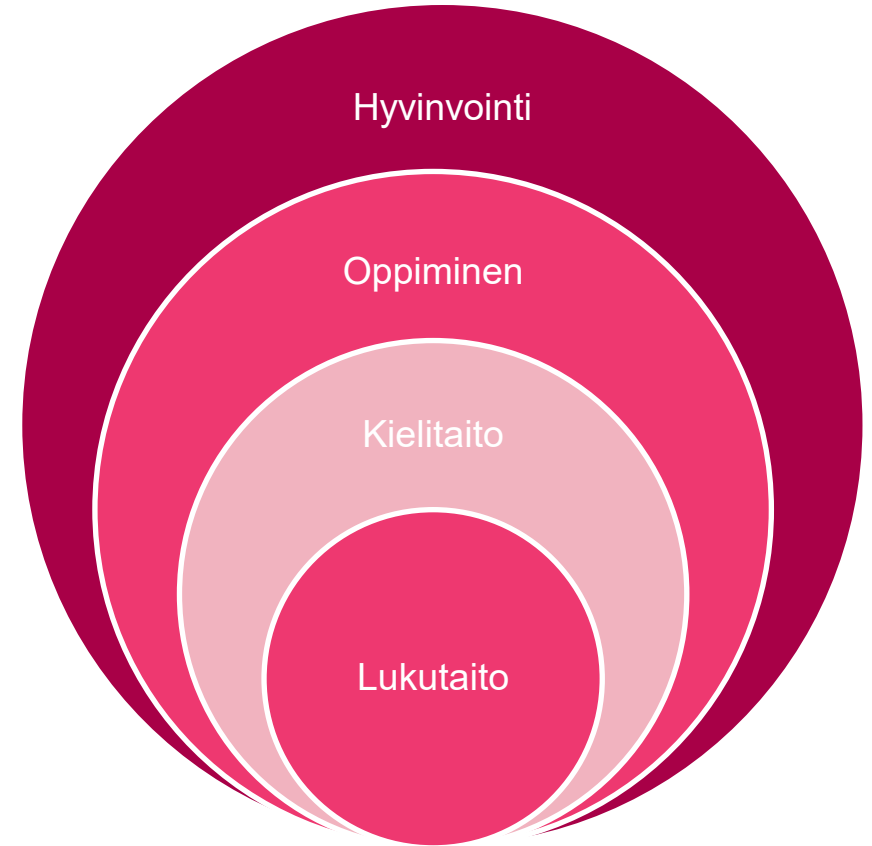
Työllisyyden tukemisen ja maahan
muuttaneiden lukutaito-ohjelma

Tarumaija.aalto@turku.fi

Hyvän lukutaidon merkitys

- Keskittymiskyky.
- Laaja sanavarasto, mielikuvitus
- Sosiaaliset taidot, välineitä sanoittaa omia tunteitaan → väkivallan väheneminen
- Parempi fyysinen ja psyykkinen terveys.
- **Mahdollisuus opiskeluun ja työelämään.**
- Itsenäinen aikuisuus, yhteiskunnan osallisuus, päätöksenteko.

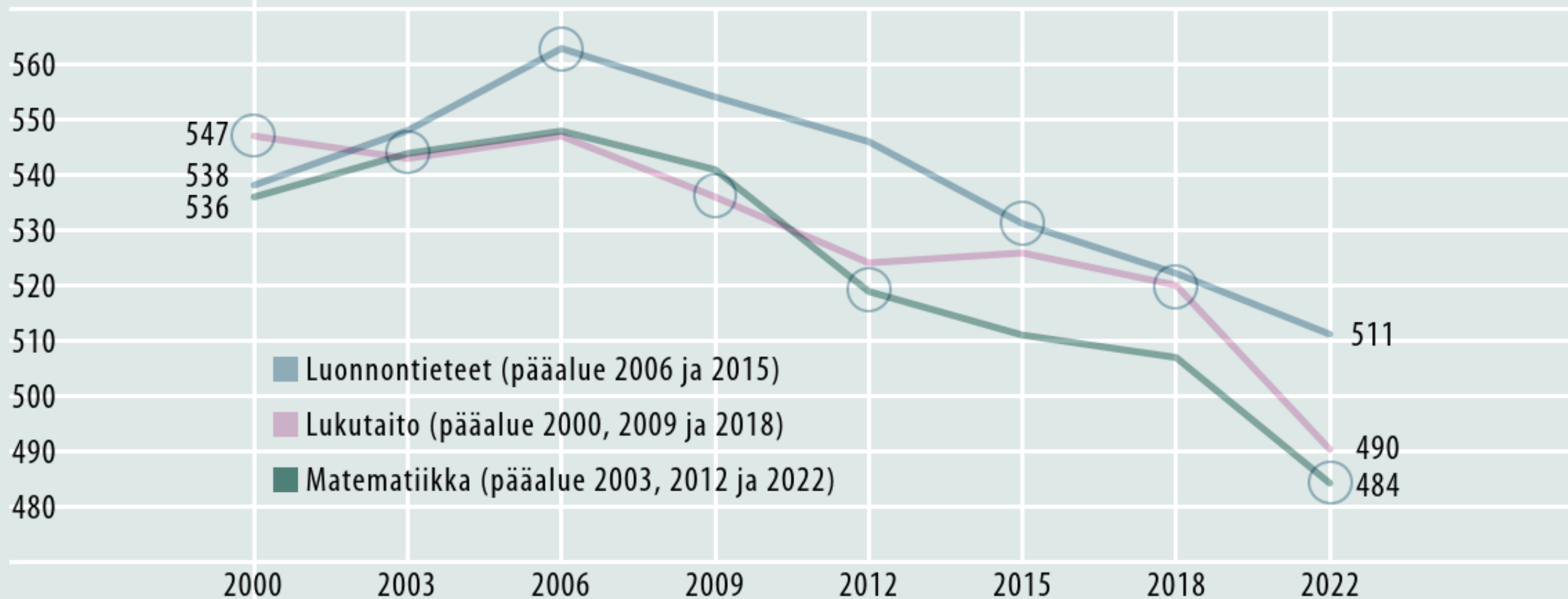

**Lukutaito on avain
osallisuuteen ja
itsenäiseen
aikuisuuteen!**

Kuvio 8.2 Keskiarvot Suomessa vuosina 2000–2022

Pisa 2022 Ensituloksia

Suomalaisten oppilaiden kehityskulku PISA-tutkimuksissa

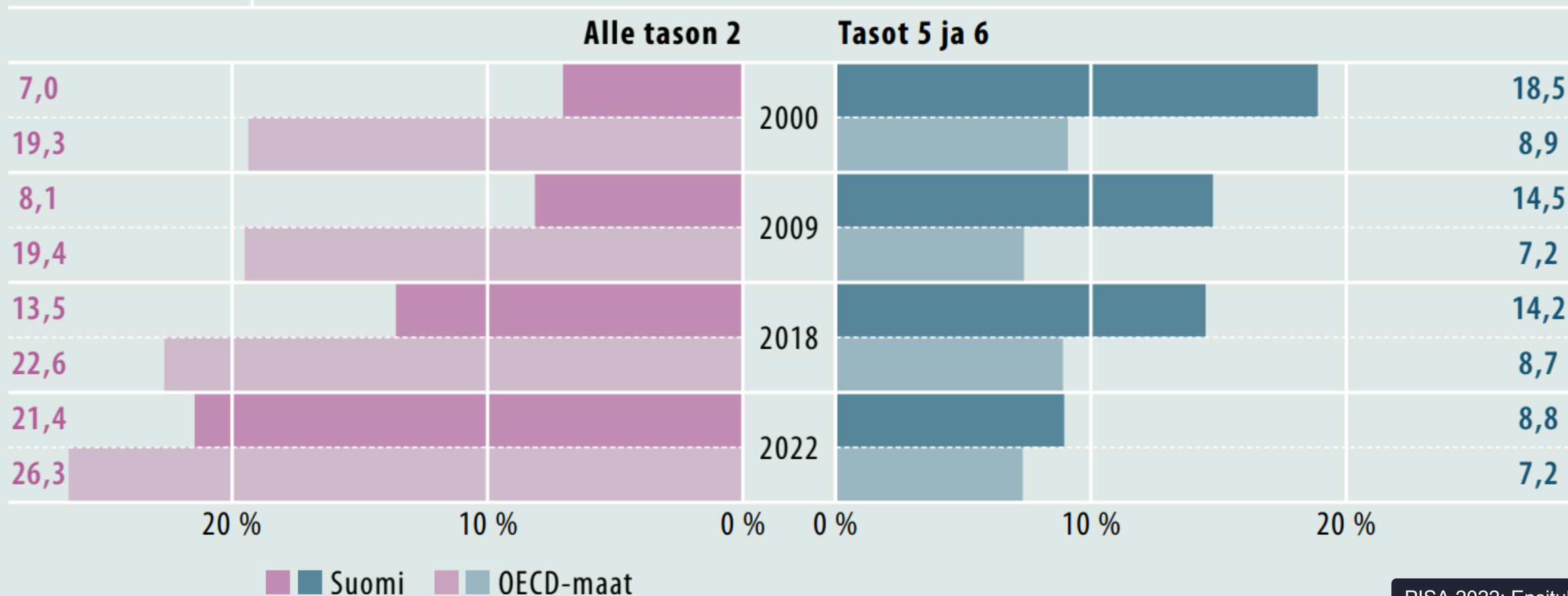
Lukutaidon kehitys Suomessa

- Suomen lukutaidon kehitys PISA:ssa täysin omaa luokkaansa
 - Vuodesta 2000 tyttöjen pisteet ovat laskeneet 58p ja poikien 52p
 - Tyttöjen ja poikien lukutaidon ero on OECD-maiden suurin
 - Vähintään erinomaisten lukijoiden määrä vähentynyt 14%>9% (taso 5 ja 6)
- Yhteiskunnassa pärjäämisen taso PISA:n taso 2 > työelämässä ja opiskeluissa tarvitaan tasoa 3
 - Suomessa 21,4% jää tason 2 alapuolelle (vrt. 14% vuonna 2018)
 - Heikkojen oppilaiden osaaminen on heikentynyt muita ryhmiä enemmän
- Oppilaiden väliset erot ovat kasvaneet tasaisesti viimeisen 10 vuoden aikana

Kuvio 2.9

Lukutaidossa heikoimpien ja parhaiden osaajien osuudet Suomessa ja OECD-maissa vuosina 2000–2022

PISA 2022: Ensituloksia

Lukutaidossa heikoimpien ja parhaiden osaajien osuudet Suomessa ja OECD-maissa 2000-2022

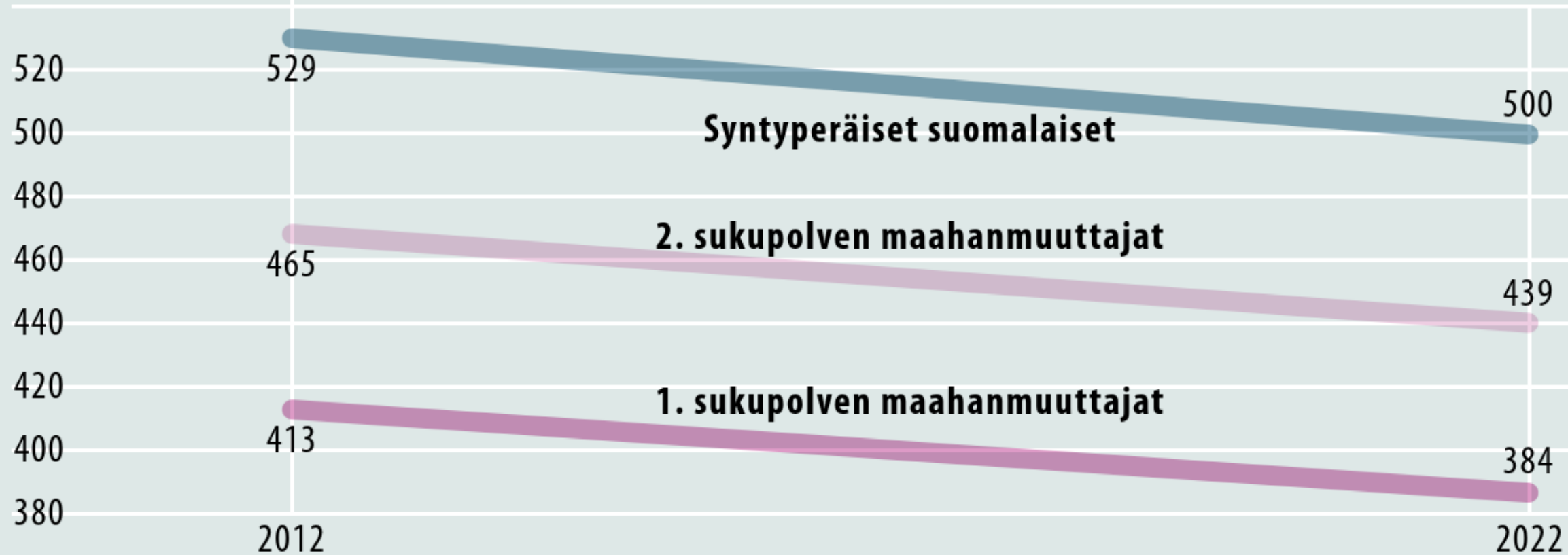
Taulukko 3.5

Tyttöjen ja poikien pistemäärien keskiarvot koulun sijaintiympäristön mukaan

Sijainti	Matematiikka			Lukutaito			Luonnontieteet		
	Tytöt	Pojat	Erotus	Tytöt	Pojat	Erotus	Tytöt	Pojat	Erotus
Kylä, taajama, haja-asutusalue	467	462	5	492	448	44	506	481	25
Pikkukaupunki	485	467	18	515	456	59	524	490	34
Keskikokoinen kaupunki	484	479	5	512	467	45	519	496	23
Iso kaupunki	495	499	−4	518	483	35	528	517	11

(1) kylä, taajama tai haja-asutusalue (alle 3 000 asukasta), (2) pieni kaupunki (3 000–15 000 asukasta), (3) keskikokoinen kaupunki (15 000–100 000 asukasta), (4) iso kaupunki (yli 100 000 asukasta). (PISA 2022 Ensituloksia)

Kuvio 3.15 Maahanmuuttajataustaisten ja syntyperäisten oppilaiden keskiarvot lukutaidossa Suomessa vuosina 2012 ja 2022

Lähde: PISA 2022 Ensituloksia

Lukutaidon kehitys keskiarvoina taustan mukaan.

Taulukko 3.2 Oppilaiden prosenttiosuudet lukutaidon eri suoritustasoilla maahanmuuttajataustan mukaan

Suoritustaso	Ei maahan- muuttajataustaa	2. sukupolvi	1. sukupolvi
Taso 6 Huippulukutaito	1,3	0,6	0,0
Taso 5 Erinomainen lukutaito	8,2	2,5	0,9
Taso 4 Hyvä lukutaito	21,8	9,5	5,4
Taso 3 Tyydyttävä lukutaito	28,0	20,8	11,5
Taso 2 Välttävä lukutaito	22,4	27,5	21,4
Alle tason 2 Heikko lukutaito	18,2	39,1	60,8

Lähde: Tukea tasa-arvoiselle koulutiele

Lukutaidon tasot maahanmuuttajataustan mukaan

**Suuri massa heikosti
lukevia opiskelee
ammattillisissa
oppilaitoksissa.
Mitä asialle voi tehdä?**

Perustaitoihin keskittyminen

- Nuori, jonka perustaidot jäävät puutteelliseksi, on vaarassa syrjäytyä.
- Perusopetuksen lukutaitotyön tehostaminen vie aikaa.
- Ongelmana erityisesti lukusujuvuus, jota voi kehittää! Vaatii systemaattista erilaisten tekstien lukemista joka päivä.
- YTO-aineissa oppitunteja vähän, mutta ne pitäisi käyttää mahdollisimman hyvin > lukutaitoa voi vahvistaa myös ammatillisissa aineissa.
- Johdolla on valta luoda toimintakulttuuri, jossa lukeminen ei ole vain äidinkielen opettajan asia > se on kaikkien oppiaineiden yhteinen tehtävä!

Lukustrategioiden opettaminen

- Tutkimukset osoittavat, että lukustrategioiden opettaminen parantaa tekstien ymmärtämistä ja auttaa erityisesti heikosti lukevia.
- Suunnitelmallisuus ja pitkäjänteisyys – kaikissa oppiaineissa yhtä aikaa samaa lukustrategiaa – yhteinen struktuuri auttaa kaikkia!
- Opiskelija oppii kysymään tekstiltä oikeita kysymyksiä ja etsimään tarvitsemaansa tietoa tehokkaasti.
 - Opiskelija oppii selviytymään ohjeista, työpaikan dokumenteista ja oppimateriaaleista.
 - Kun hitsausohjeen lukeminen on samalla lukustrategian harjoitus, oppiminen tapahtuu työn kontekstissa.

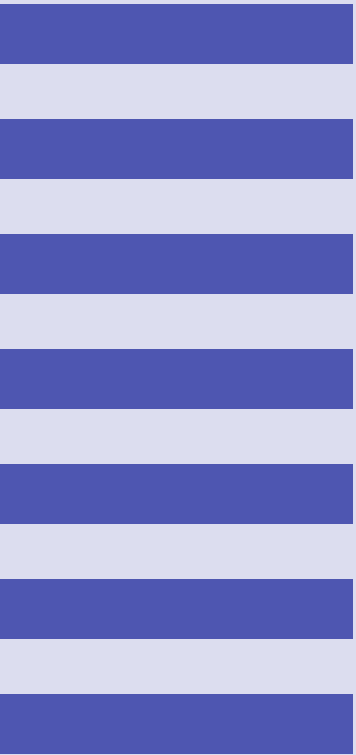
**Emme voi poistaa kaikkia
haasteita, mutta voimme
varmistaa, että jokainen
nuori saa keinot selviytyä
tekstien maailmassa!**

Yhteenveto ja materiaalit

- Meillä on keinot vahvistaa opiskelijoiden lukutaitoa yhteistyössä.
- Lukemista tulee lisätä jokaiseen päivään, jotta lukusujuvuus kehittyy ja lukemisesta tulee miellyttävämpää.
- Jokaisen opettajan tulisi nähdä lukeminen osana omaa oppiainettaan.
- Lähdetään opettamaan lukustrategioita suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti jokaisella oppitunnilla!
- Lukustrategiasuunnitelma löytyy täältä:
- Ja myös aoe.fi -sivustolta

A series of seven horizontal blue bars of varying lengths, stacked vertically on the left side of the slide.

Kiitokset!
Kysymyksiä?

**Ei ihan
tätä päivää,
vaan
tulevaisuutta
varten.**

**Älä katso
taakse,
emme ole
menossa
sinne.**

**Nyt, ikuisesti,
Turku.**

